

сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, часткової компенсації (15%) вартості придбаної сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва, а також для здешевлення кредитів.

- 3,5 млрд грн— на підтримку тваринництва, зберігання і переробки сільськогосподарської продукції, аквакультури (рибництва). Держпідтримка зменшена на 0,5 млрд грн в порівнянні з 2018 роком і додані напрямки для підтримки зі зберігання та переробки сільськогосподарської продукції та рибиництва. На тваринництво передбачені дотації 2500 гривень на голову молодняка великої рогатої худоби — надається фізичним особам, 1500 гривень на голову корів молочного, молочно-м'ясного та м'ясного напрямку — надається юридичним особам, а також компенсація 50% за покупку племінних ресурсів та компенсація за будівництво тваринницьких комплексів.

- 400 млн грн— на розвиток хмелярства, закладку молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними. Передбачена 80% компенсація вартості саджанців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Замикула В.В. Напрями державної підтримки агропродовольчого сектора економіки в умовах глобалізації економіки. Державне управління: удосконалення та розвиток № 4, 2009. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=258>

2. Панухник О.В. Державна підтримка суб'єктів аграрної сфери. Всеукраїнський науковий журнал «Актуальні проблеми інноваційної економіки». № 1, 2017. С. 5-10.

Ткачук К.О. - здобувач вищої освіти першого(бакалаврського) рівня
Адвокатова Н.О. - к.е.н., доцент
Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ БДЖІЛЬНИЦТВА В УКРАЇНІ

Бджільництво - особлива і надзвичайно цінна галузь сільського господарства. Її основою є розведення медоносних бджіл, які існують бджолиними сім'ями - своєрідними біологічними одиницями. Бджільництво дає основні продукти (мед і віск), а також додаткові (пакети бджіл, бджолині матки, квітковий пилок, маточне молоко, прополіс, бджолина отрута) [1].

Світове виробництво меду становить 1,5 млн тонн на рік, і на частку України припадає 5%. За даними FAO, Україна з 2008 року займає перше місце з виробництва меду серед країн Європи (з валовим збором до 75 тис. тонн) і четверте після таких світових лідерів, як Китай (367 тис. тонн), Туреччина (81,4 тис. тонн) і Аргентина (81 тис. тонн). Усього людей, які займаються

розведенням бджіл і виробництвом меду, близько 700 тис. — півтора відсотка населення країни [2].

Економічне значення бджільництва доповнюється тим, що бджіл використовують для запилення сільськогосподарських культур. В результаті запилення бджолами соняшнику, гречки, плодоягідних, овочевих, ефіроолійних та інших культур їх урожайність підвищується в середньому на 25 - 30%. Вартість додаткової продукції від запилення сільськогосподарських культур бджолами значно перевищує витрати на утримання пасік [1].

Головним показником економічної ефективності бджільництва є рівень собівартості одиниці продукції (умовної медової) та похідні від неї - маса прибутку і рівень рентабельності. У собівартості продукції акумулюються рівень організації виробництва, продуктивності праці, сума матеріальних та грошових витрат, маса вироблюваної продукції. Рівень рентабельності у свою чергу залежить також від рівня цін реалізації на продукцію бджільництва.

Основним напрямом розвитку бджільництва і підвищення його економічної ефективності є інтенсифікація виробництва, що базується на прогресивній технології і забезпечує збільшення виходу продукції і поліпшення її якості.

Впровадження інтенсивної технології вимагає подальшої концентрації виробництва, створення в кожному господарстві пасік розміром не менш як 150 – 200, а в спеціалізованих – на 500 – 600 і більше бджолосімей. В умовах промислової технології під час цвітіння медоносних рослин залежно від інтенсивності медозбору на одному місці можна розміщувати від 30 до 100 бджолосімей.

В Україні норма забезпеченості бджолої сім'ї кормами становить 18–23 кг меду залежно від способу зимівлі, приміщення і місцевих умов. Створення необхідних запасів кормів на період зимівлі визначає виживання, розвиток і рівень продуктивності бджолої сім'ї.

Для підвищення продуктивності бджільництва в кожному господарстві треба створити необхідну медоносну базу на основі поєднання використання посівів сільськогосподарських культур, плодово-ягідних насаджень, природних лук і пасовищ та лісів. Найбільш ефективними є посіви, які, крім медоносного, мають ще й інше господарське значення. Так, посіви еспарцету дають високоякісне сіно для тваринництва і одночасно забезпечують найвищу медопродуктивність. За два укоси одного вегетаційного періоду еспарцет може дати до 1 т товарного сіна з гектара [4].

Підвищення рівня рентабельності повинно бути спрямоване на зниження собівартості та підвищення реалізаційних цін. Серед заходів, які призводять до зниження собівартості продукції бджільництва, можна відмітити також підвищення рівня механізації основних виробничих процесів, а отже збільшення норми навантаження бджолосімей на пасічника (при одночасному зростанню оплати його праці); вдосконалення технології утримання бджіл, насамперед у багатокорпусних вуликах; розширення пасіки до оптимальних розмірів; розведення високопродуктивних районуваних порід бджіл;

проведення належної племінної роботи; формування раціональної медоносної бази бджіл; управління розвитком бджолиних сімей з максимальним нарощуванням їх сили до медозбору та його раціональне використання; організація кочівель до медоносів; підвищення рівня кваліфікації пасічників; вибір раціональних способів зимівлі та успішне її проведення, здійснення профілактичних та лікувальних заходів проти хвороб та шкідників бджіл; упровадження прогресивних форм організації та оплати праці на орендній основі з переходом на розвиток приватно-орендних підприємств, збільшення виходу продукції бджільництва [3].

Дальший розвиток бджільництва в різних категоріях господарств країни зумовлює необхідність визначення його економічної ефективності і факторів, які найбільшою мірою формують її рівень. Економічна ефективність бджільництва характеризується системою таких показників:

1. Виходом валового і товарного меду з розрахунку на одну бджолосім'ю;
2. Затратами праці на 1 ц меду;
3. Вартістю валової продукції бджільництва на одного середньорічного працівника;
4. Собівартістю одиниці продукції і ціною її реалізації, прибуток;
5. Рівень рентабельності.

Внаслідок недостатньої забезпеченості бджільництва кормовими ресурсами продуктивність бджолосім'ей у сільськогосподарських підприємствах зростає дуже повільно і нестабільно [5].

Одним із ефективних прийомів сприяння розвитку галузі бджільництва було б часткове відрахування з прибутків галузі рослинництва. При цьому необхідно здійснити такі кроки:

1) зробити бджолозапилення обов'язковим елементом технології вирощування ентомофільних сільськогосподарських культур;

2) узаконити орендну плату за бджолозапилення, сума якої визначалася б за домовленістю сторін. У разі не укладення договору власники посівних площ повинні перерахувати в бюджет на розвиток бджільництва за кожен гектар посіяних ентомофільних культур по 1 % від реалізаційної ціни одного гектара насіння даної культури. Цей розрахунок може бути проведений за такою формулою:

$$O = P \times S \times 1\%,$$

де: O - сума перерахувань у бюджет, грн.;

P - реалізаційна ціна 1 ц насіння (без ПДВ), грн.;

S - площа посіву ентомофільної культури, га;

1% - рекомендований відсоток перерахувань у бюджет;

3) задля нарощування загальної кількості бджолиних сімей та покращення воскового балансу пасік на декілька років заборонити вивіз воску за кордон;

4) для покращення кормової бази бджільництва та враховуючи користь, яку бджоли приносять при запиленні, в сівоzmіни включати посіви медоносних культур з розрахунку не менше 20 гектарів на 100 бджолиних сімей;

5) створити в кожній області від 3 до 5 великих бджоло господарств від 1000 до 4000 бджолосімей з використанням промислових технологій, в тому числі з первинною переробкою та фасуванням продуктів бджільництва. Таким господарствам держава повинна надати пільговий кредит на 5 років;

6) для забезпечення пасічників племінним матеріалом створити в кожній області розплідники або племінні пасіки;

7) за фінансового сприяння держави забезпечити закупку меду у пасічників обласними бджоло об'єднаннями і спілками;

8) включити в споживчий кошик населення (особливо в дитячих закладах, школах, лікарнях та на курортах) мед та інші продукти бджільництва, для цього проводити відповідну рекламну діяльність;

9) створити 5 регіональних спеціалізованих лабораторій із якості продукції та її сертифікації. Для цього винайти можливість профінансувати закупівлю необхідних приладів;

10) Департаменту ветеринарної медицини зменшити фінансовий прес щодо ветеринарних послуг, аналізів у бджільництві;

11) фінансове сприяти видавничій діяльності науково-популярних та міжвідомчих видань з бджільництва [5].

Висновок. Спеціалізація і концентрація бджільництва розвиваються на основі міжгосподарської кооперації. В Україні існує понад 30 міжгосподарських бджолопідприємств, які спеціалізуються на виробництві меду та іншої продукції бджільництва, а також здійснюють запилення ентомофільних сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень. Ці підприємства визначатимуть подальший розвиток бджільництва на основі впровадження у практику найновіших досягнень науки, техніки і передового досвіду.

Рівень економічної ефективності бджільництва залежить від:

- підвищення продуктивності бджолосімей на основі утримання сильних і здорових бджолиних сімей,
- систематичної селекційно-племінної роботи,
- виконання обов'язкових ветеринарно-санітарних і зоогігієнічних заходів,
- поліпшення кормової бази,
- раціональної організації пересування пасік на краці місця медозбору
- забезпечення бджіл на зиму достатньою кількістю кормів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економіка використання бджільництва. URL: <https://www.bestreferat.ru/referat-207292.html>
2. Бджільництво в Україні. URL: <https://uk.wikipedia.org>
3. Основні напрями підвищення економічної ефективності бджільництва. URL: <https://bibl.com.ua/ekonomika/1111/index.html?page=4>

4. Економіка бджільництва. URL: <http://www.ukrainereferat.org/uaref-4016-2.html>

5. Економіка використання бджільництва. URL: https://knowledge.allbest.ru/agriculture/2c0a65635a3ad78b4c53b89521306c37_0.html

Ткачук К.О. - здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Науковий керівник - *Ковтун В.А.*, к.с.-г.н., доцент
Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон

ВИДИ МАРЖІ Ф'ЮЧЕРСНИХ КОНТРАКТІВ

Ф'ючерси належать до короткострокових похідних фінансових інструментів, строки обігу контрактів на міжнародних біржах базуються на квартальному циклі, тобто терміни їх здійснення - це березень, червень, вересень, грудень. Торгівля ф'ючерсами на біржах відбувається кожного дня, що дає змогу щоденно котирувати контракти на рік вперед і подавати результати в періодичній фінансовій пресі. Тільки закінчується термін дії одного ф'ючерса, наприклад, вересневого, наступного ж дня розпочинається торгівля ф'ючерсними контрактами, строк дії яких закінчується через рік, тобто у вересні наступного року.

Клієнт брокерської контори з допомогою брокера укладає відповідну ф'ючерсну угоду, відкриваючи тим самим довгу чи коротку позицію. При цьому він вносить на свій рахунок, відкритий в кліринговій палаті, деяку суму, яка називається початковою маржею

Початкова маржа - це початковий внесок клієнта в забезпечення виконання умов контракту і є певною гарантією того, що клієнт має намір виконувати свої обов'язки.

Як початкова маржа можуть бути прийняті не тільки грошові кошти, а й деякі види державних цінних паперів. Початкова маржа становить 1-6 % від загального обсягу контракту. Причому на хеджерські рахунки традиційно нараховується менша маржа, ніж на спекулятивні [1].

Клірингова палата з моменту реєстрації укладеної угоди на біржі бере на себе зобов'язання перед покупцем поставити актив, а перед продавцем - оплатити його в обумовлені контрактом строки.

При падінні цін на певні ф'ючерсні контракти продавці цих контрактів отримують прибутки, а покупці контрактів зазнають таких самих збитків. При зростанні цін на ці контракти виграють покупці контрактів і програють продавці контрактів. Поточний прибуток або збиток за відкритою позицією, який виражається в платежах клієнта або від клієнта, називають варіаційною маржею.